

Uitvaart

OPENING VAN DE VIERING

Bij de ingang van de kerk besprenkelt de voorganger de overledene met wijwater, ter herinnering aan het doopsel.

Aan het begin van de uitvaartviering gaat de voorganger naar het portaal van de kerk om daar de overledene te begroeten met een korte tekst. Tegelijkertijd wordt de kist besprenkeld met wijwater als herinnering aan de dag van het doopsel. Terwijl de overledene de kerk wordt binnengedragen en de naaste familie volgt wordt er gezongen.

Intredezing: *Subvenite* (eventueel)

Subvenite Sancti Dei, occurrere Angeli Domini: suscipientes animam ejus: Offerentes eam in conspectu Altissimi. Suscipiat te Christus, qui vocavit te: et in sinum Abrahae Angeli deducant te. Suscipientes animam ejus: Offerentes eam in conspectu Altissimi. Requiem aeternam dona ei Domine: et lux perpetua luceat ei. Offerentes.....

Komt hem tegemoet, gij, heiligen van God, gij, engelen van de Heer. Komt hem tegemoet en brengt hem voor de Allerhoogste. Christus die u geroepen heeft, moge u ontvangen, en de engelen u binnenleiden. Komt hem tegemoet en brengt hem voor de Allerhoogste Heer geef hem de eeuwige rust, en het eeuwige licht verlichte hem.

***Requiem* (of lied op pagina 2)**

Requiem aeternam dona eis Domine: et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus, Deus, in Sion, et tibi reddetur votum in Jerusalem:
exaudi orationem meam, ad te omnis caro veniet.
Requiem aeternam dona eis Domine: et lux perpetua luceat eis.

Geef hun de eeuwige rust Heer: en het eeuwige licht verlichte hen.
U, komt lofzang toe, o God van Sion; U ter ere vervult men de gelofte in Jeruzalem; verhoor mijn gebed, tot U komt ieder mens.
Geef hun de eeuwige rust Heer: en het eeuwige licht verlichte hen.

Het lied van alle zaad (of ander passend lied)

Voorz.: Wie als een God wil leven hier op aarde
Allen: Wie als een God wil leven hier op aarde
Voorz.: Hij moet de weg van alle zaad
en zo vindt Hij genade
Allen: en zo vindt Hij genade

Hij gaat de weg van alle aardse dingen
Hij leeft het lot met hart en ziel
van alle stervelingen

Hij wordt aan zon en regen prijs gegeven
Het kleinste zaad in weer en wind
moet sterven om te leven.

De mensen moeten sterven voor elkander
Het kleinste zaad wordt levend brood
Zo voedt de een de ander.

En zo heeft onze God zich ook gedragen
en zo is Hij het leven zelf
voor iedereen op aarde.

Ik sta voor u in leegte en gemis (of ander passend lied)

Ik sta voor u in leegte en gemis,
vreemd is uw Naam, onvindbaar zijn uw wegen.
Zijt Gij mijn God sinds mensenheugenis,
dood is mijn lot, hebt Gij geen and're zegen?
Zijt Gij mijn God bij wie mijn toekomst is?
Heer, ik geloof, waarom staat Gij mij tegen?

Mijn dagen zijn door twijfel overmand,
Ik ben gevangen in mijn onvermogen.
Hebt Gij mijn naam geschreven in uw hand,
zult Gij mij bergen in uw mededogen?
Mag ik nog levend wonen in uw land,
mag ik nog eenmaal zien met nieuwe ogen?

Spreekt Gij het woord dat mij vertroosting geeft,
dat mij bevrijdt en opneemt in uw vrede.
Open die wereld die geen einde heeft,
wil alle liefde aan uw kind besteden.
Weest Gij vandaag mijn brood zowaar Gij leeft.
Gij zijt toch zelf de ziel van mijn gebeden.

Woord van welkom

In het woord van welkom zal de voorganger de familie welkom heten, maar ook de aanwezige burens, vrienden, bekenden en medeparochianen. Dit welkom kan uitlopen op het ontsteken van het licht van de paaskaars, waarbij de volgende tekst door de voorganger gezegd kan worden.

Toen N. gedoopt werd, is er een kaars ontstoken, opdat hij / zij licht en warmte zou zijn, een vuur, een vonk onder de mensen. Vandaag ontsteken wij opnieuw dit vuur, om wie hij / zij geweest is en altijd blijven zal. Het vuur van de paaskaars is het vuur van eeuwig leven, van Christus' liefde die sterker is dan de dood.

Daarna kunnen de zes kaarsen rond de kist worden ontstoken. Overleg even met de voorganger wie dat zal doen.

Met dat vuur van eeuwig leven willen we hem / haar nu omgeven, omdat wij geloven dat het leven sterker is dan de dood, zoals ook het licht sterker is dan het donker.

Ontsteken van de kaarsen rond de baar (eventueel)

Lied of orgelspel (eventueel)

Schuldbelijdenis (eventueel)

Een mensenleven is omgeven door ontzettend veel herinneringen. Deze herinneringen helpen ons om het verlies te verwerken. Naast de vele mooie herinneringen aan de overledene zullen er ongetwijfeld ook herinneringen en momenten zijn waarvan we in alle eerlijkheid moeten zeggen dat ze niet zo goed waren als we graag hadden gewild. Het is goed om dat gevoel van onmacht nu voor God en elkaar uit te spreken.

Let op: Het gebed om vergeving c.q. de schuldbelijdenis wordt als volgt afgesloten:

V. Moge de almachtige God zich over ons ontfermen, onze zonden vergeven en ons geleiden tot het eeuwig leven.

A. Amen.

1.

A: Ik belijd voor de almachtige God, en voor u allen, dat ik gezondigd heb in woord en gedachte, in doen en laten, door mijn schuld, door mijn schuld, door mijn grote schuld. Daarom smee ik de heilige Maria, altijd maagd, alle engelen en heiligen, en u, broeders en zusters, voor mij te bidden tot de Heer, onze God.

2.

V: Heer, die de gestorvenen rust en verlichting schenkt, ontferm U over ons.

A: Heer, ontferm U over ons.

V: Christus, die de rechtvaardigen binnenleidt in het eeuwig leven, ontferm U over ons.

A: Christus, ontferm U over ons.

V: Heer, die allen aan uw tafel nodigt, ontferm U over ons.

A: Heer, ontferm U over ons.

3.

V: Heer, die geleden hebt om in uw glorie binnen te gaan, ontferm U over ons.

A: Heer, ontferm U over ons.

V: Christus, die van de dood verreezen zijt om ons de zekerheid te geven van het eeuwig leven, ontferm U over ons.

A: Christus, ontferm U over ons.

V: Heer, die zult wederkomen om ons gelijkvormig te maken aan uw heerlijkheid, ontferm U over ons.

A: Heer, ontferm U over ons.

4.

V: God, wij zijn geboren om te leven en toch maken wij elkaar het leven soms zo moeilijk.

A: Wij hebben ogen gekregen om te zien en toch kijken wij elkaar veel te weinig aan.

V: Oren om te luisteren en toch zijn wij vaak doof voor elkaar.

A: Een mond om met elkaar te praten en toch kwetsen wij elkaar.

Een hart om van elkaar te houden en toch misgunnen wij elkaar het goede.

V: Zo God, zijn wij ziende blind en horende doof.

Zo hebben wij elkaar niets meer te zeggen, we leven en weten niet wie we zijn.

A: God, wij willen elkaar vergeven, vergeeft U ook onze schuld.

5.

A: Goede God, staande voor een dichtgeslagen deur, een plotseling ingevallen duisternis, een afgesloten mensenleven, spreken wij in aarzelend gebed het vermoeden uit dat Gij leeft en dat Gij laat leven. God, Vader van alle mensen, wij vragen U om vergeving voor al die momenten waarop wij beter hebben gewild, maar het niet konden. Zie naar ons om, en wees ons genadig. Amen.

6.

A: Goede God. Het is uw huis waar we vandaag zijn. Voor sommigen een vertrouwd huis, voor anderen vreemd. Toch willen we U recht in de ogen kunnen kijken, ons hart gelucht hebben wanneer we met onze vragen over leven en dood bij U aankloppen. Vergeef ons, Heer, wanneer we wat minder loyaal zijn geweest ten opzichte van elkaar. Begrijp ons wanneer we hier met gevoelens van woede en onmacht zitten, ook naar U. Dat vragen we U door Jezus Christus, onze Heer.

Allen: Ik belijd voor de almachtige God,
en voor u allen,
dat ik gezondigd heb
in woord en gedachte
in doen en laten
door mijn schuld, door mijn schuld,
door mijn grote schuld.

Daarom smee ik de heilige Maria,
altijd maagd,
alle engelen en heiligen,
en u broeders en zusters,
voor mij te bidden tot de Heer, onze God.

Moge de almachtige God zich over ons ontfermen,
onze zonden vergeven
en ons geleiden tot het eeuwig leven.

Allen: Amen.

Kyrië

Kyrië eleison
Christe eleison
Kyrië eleison

Heer, ontferm U

Heer, ontferm U over ons
Christus, ontferm U over ons
Heer, ontferm U over ons

Openingsgebed

DIENST VAN HET WOORD

Eerste lezing

De eerste lezing wordt gekozen uit het Oude Testament of uit één van de brieven uit het Nieuwe Testament. In de aparte map vindt u een aantal Eerste lezingen die te gebruiken zijn.

Tussenzang : Absolve (of een ander passend lied)

Absolve, Domine, animas omnium fidelium defunctorum ab omni vinculo delictorum. Et gratia tua illis succurrente, mereantur evadere iudicium ultionis. Et lucis aeternae beatitudine perfrui.

Heer, ontsla de overleden gelovigen van alle banden der zonden. Geef, dat zij door de hulp van uw genade aan de veroordeling ontkomen.
En aan het geluk van het eeuwige licht deelachtig worden.

Er kan ook een Nederlands lied worden gezongen. In de aparte map Nederlandse liederen vindt u een aantal liederen die te gebruiken zijn.

Lezing uit het Evangelie

In de map Evangelielezingen zijn lezingen vermeld.

Acclamatie (eventueel)

Verkondiging

De voorganger zal proberen in de preek het leven van uw dierbare overledene te verbinden met de lezingen die voor de afscheidsviering zijn uitgekozen. Soms kan het passend zijn dat één van de naaste familie een In Memoriam uitsprekt. Dat is in overleg met de voorganger altijd mogelijk.

Voorbede

De dienst van het Woord wordt afgesloten met de voorbede. Deze kan door enkele van de aanwezigen worden verzorgd. De opbouw is als volgt:

- De voorganger leidt de voorbede met enkele woorden in.
- Dan volgen de voorbeden zelf, die vrij geformuleerd kunnen worden en steeds met 'Laat ons bidden' worden afgesloten.
- Aan het einde is weer een afsluitend gebed dat door de voorganger wordt gebeden.

Op de hierna volgende bladzijden staan enkele 'spelregels' om zelf een voorbede te formuleren. Het is onmogelijk een serie voorbeden in deze map op te nemen die bij ieder concreet sterfgeval past. Toch vindt u enkele voorbeelden om zelf een zo persoonlijk mogelijke voorbede te kunnen samenstellen. Ze kunnen geheel of gedeeltelijk worden overgenomen en, indien wenselijk, worden aangepast aan de persoonlijke situatie.

Inleiding op de voorbede.

Voorganger: In de stilte van dit uur willen we bidden tot God,
Hij – die ons hoort van verre,
Hij – die verstaat wat niet gezegd kan worden.

of:

Laten we in dit moeilijke uur proberen te spreken met God, de Heer van alle leven.

of:

Laten we ons hart richten tot God en Hem voorleggen wat ons bezighoudt in dit uur.

of:

Laten we dan nu bidden tot onze God, Heer van hemel en aarde.

Voorbede.

Mogelijke intenties

- voor de overledene
- voor de directe familie
- voor overige nabestaanden
- voor andere overledenen

Afsluitend gebed:

In een aparte map staan voorbeden waaruit mogelijk een keuze gemaakt kan worden.

Collecte

Collecte en klaarmaken van het altaar.

Tijdens het aanbrenge van de gaven van brood en wijn, zal er in de kerk een collecte worden gehouden ten behoeve van de eigen geloofsgemeenschap. Het is niet mogelijk om zelf een bestemming aan de opbrengst te geven. Ondertussen kan er een lied gezongen worden.

- V: Bidt, broeders en zusters, dat mijn en uw offer aanvaard kan worden door God, de almachtige Vader.
- A: Moge de Heer het offer uit uw handen aannemen, tot lof en eer van zijn Naam, tot welzijn van ons en van heel zijn heilige kerk.

Aansluitend volgt het gebed over de gaven:

DIENST VAN DE EUCHARISTIE

Aanbrengen van de gaven

Gebed over de gaven.

1. Heer, onze God, wij bieden U aan deze gaven van brood en wijn, waarin wij het sterven en verrijzen van uw Zoon gaan gedenken. Moge .....waarvoor wij dit uur heel bijzonder bidden, nu ook delen in de verrijzenis van Jezus, uw Zoon, onze Heer. Amen.
2. Heer, aanvaard onze gaven en verhoor ons gebed: neem uw overleden dienaar (es) ..... op in de heerlijkheid van uw Zoon, die ons met elkaar verbindt door dit grote sacrament van zijn liefde. Door Christus, onze Heer. Amen.
3. Brood en wijn, zo nodig voor ons leven, hebt U ons gegeven als teken van uw verbondenheid met ons. Met deze gaven leggen wij in uw handen het leven van ..... die één van de uwen was en één van de onzen. Moge hij / zij nu delen in het leven van Hem die zich aan ons heeft gegeven: Jezus Christus, uw Zoon en onze Heer. Amen.

4. Op het woord van uw gezalfde, God van mensen, bereiden wij elkaar een tafel, teken van uw verbond met mensen onderweg. Laat deze tafel en het brood dat wij daaraan breken, voortekenen zijn van uw nieuwe hemel en aarde. Doe ons de weg volgen van Hem die ons daarheen is voorgegaan: Jezus Christus, uw Zoon en onze Heer. Amen.

Prefatie

Eén van de onderstaande 5 prelaties kan worden uitgezocht om het Eucharistisch Gebed mee te beginnen. Daarna volgt een Eucharistisch Gebed naar keuze.

Offertorium

(of een ander passend lied)

Domine Jesu Christe,
Rex gloriae, libera animas
omnium fidelium defunctorum
de poenis inferni.
Hostias et preces tibi
Domine laudis offerimus:
tu suscipe pro animabus
illis, quarum hodie
memoriam facimus: fac
eas, Domine, de morte
transire ad vitam.

Heer Jezus Christus,
Koning van de glorie, red
de overleden gelovigen
uit de ellende.
Offers en lofgebeden dragen
wij U op, o Heer;
neemt Gij ze aan voor hen
van wie wij heden de
gedachtenis houden. Doe
hen, o Heer, van de dood
naar het leven overgaan.

Pr.: Bidt broeders en zusters, dat mijn en uw offer aanvaard kan worden door God, de almachtige Vader.

Allen: Moge de Heer het offer uit uw handen aannemen,
tot lof en eer van zijn Naam,
tot welzijn van ons en van heel zijn heilige kerk.

Gebed over de gaven

Prefatie

Pr.: Dominus vobiscum
Allen: Et cum spiritu tuo
Pr.: Sursum corda

Grote Lofprijzing

Pr.: De Heer zal bij u zijn
Allen: De Heer zal u bewaren
Pr.: Verheft uw hart.

Allen: Habemus ad Dominum. Allen: Wij zijn met ons hart bij de

Pr.: Gratias agamus Domino Deo nostro
Allen: Dignum et justum est. waardig.

Pr.: Heer.
Bringen wij dank aan de Heer onze God.
Allen: Hij is onze dankbaarheid

Vere dignum et justum est,
aequum et salutare, nos tibi

Heilige Vader, machtige eeuwige
God, om recht te doen aan uw

semper et ubique gratias agere: Domine sancte Pater, omnipotens aeterna Deus per Christum Dominum nostrum. In quo nobis spes beate resurrectionis effulsit: ut quos constrictat certa moriendi conditio, eosdem consoletur futurae immortalitatis promissio. Tuis enim fidelibus Domine, vita mutatur non tollitur et dissoluta terrestri huius incolatus domo aeterna in caelis habitatio comparatur. Et ideo cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelestis exercitus, hymnum gloriae tuae canimus sine fine dicentes:

Sanctus

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt caeli et terra, gloria tua. Hosanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Eucharistisch gebed

Er kan en keuze gemaakt worden uit de Eucharistische gebeden zoals aangereikt in de aparte map.

Pater Noster

Praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere:

Pater noster qui es in caelis sanctificetur nomen tuum; adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua, sicut in caelo,

et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie; et dimitte nobis debita nostra, - sicut et nos dimittimus debitoribus nostris, Et ne nos inducas in tentationem; sed libera nos a malo.

heerlijkheid, om heil en genezing te vinden zullen wij U danken, altijd en overal, door Christus onze Heer. Want Hij die uit de dood is opgestaan, Hij is het licht der wereld, onze enige hoop; in onze angst, omdat wij moeten sterven, troost ons uw belofte dat wij eens onsterfelijk zullen zijn met Hem. Gij neemt het leven, God, niet van ons af, Gij maakt het nieuw, dat geloven wij op uw woord; en als ons aardse huis – ons lichaam, afgebroken wordt, heeft Jezus al een plaats voor ons bereid in uw huis, om daar voorgoed te wonen. Daarom, met alle engelen, machten en krachten, met allen die staan voor uw troon, loven en aanbidden wij U en zingen U toe met de woorden:

Heilig

Heilig, heilig, heilig de Heer. de God der hemelse machten! Vol zijn hemel en aarde van uw heerlijkheid. Hosanna in den Hoge. Gezegend Hij, die komt in de naam des Heren. Hosanna in den Hoge.

Onze Vader

Laten wij bidden tot God, onze Vader, met de woorden die Jezus ons gegeven heeft:

Onze Vader, die in de hemel zijt; - uw naam worde geheiligd; uw rijk kome; - uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.-

Geef ons heden ons dagelijks brood; - en vergeef ons onze schuld, - zoals ook wij aan anderen hun schuld vergeven; - en leid ons niet in bekoring; - maar verlos ons van het kwade.

Verlos ons Heer van alle kwaad, geef vrede in onze dagen, dat wij, gesteund door uw barmhartigheid, vrij mogen zijn van zonde en beveiligd tegen alle onrust.
Hoopvol wachtend op de komst van Jezus, Messias, uw Zoon

Allen: Want van u is het Koninkrijk en de kracht
en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen

Vredeswens

Gebed om vrede en vredeswens.

V: Heer Jezus Christus, Gij hebt aan uw apostelen gezegd: 'Vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u.' Let niet op onze zonden, maar op het geloof van uw kerk; vervul uw belofte: geef vrede in uw naam en maak ons één. Gij die leeft in eeuwigheid. Amen.

De vrede des Heren zij altijd met u.

A: En met uw geest.

Broodbreking.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld,
ontferm U over ons. (2x)

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld,
geef ons de vrede.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem. (2x)

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem sempiternam.

Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi,
dona eis requiem. (2x)
Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi, dona
eis requiem sempiternam.

Lam Gods

Lam Gods, dat wegneemt de
zonden der wereld,
ontferm U over ons. (2x)
Lam Gods, dat wegneemt de
zonden der wereld,
geef ons de vrede.

Communie

Pr.: Zalig zij die genodigd zijn aan de maaltijd des Heren.
Zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.

Allen: Heer ik ben niet waardig, dat Gij tot mij komt
maar spreek slechts één woord en ik zal gezond worden.

Uitnodiging tot de communie.

V: De Heer nodigt ons aan zijn tafel en treedt ons tegemoet in het brood, voor ons gebroken. Zó wil Hij zijn verbond met ons bezegelen, zó wil hij hier aanwezig zijn. Zalig dan zij, die genodigd zijn aan de Maaltijd van de Heer. Zie, het Lam Gods dat wegneemt de zonden van de wereld.

A: Heer, ik ben niet waardig, dat Gij tot mij komt, maar spréék en ik zal gezond worden.

Communiezang: Lux aeterna (of een ander passend lied)

Communie.

Tijdens de communie kunnen er in overleg met het koor één of meerdere liederen gezongen worden.

Lux aeterna luceat eis,
Domine: Cum sanctis tuis
in aeternum, quia pius es.
Requiem aeternam dona
eis Domine, et lux perpetua
luceat eis. Cum sanctis tuis
in aeternum, quia pius es.

Heer, het eeuwige licht verlichte hen
met uw heiligen in de eeuwigheid,
omdat Gij barmhartig zijt.
Geef hun de eeuwige rust, Heer,
en het eeuwige licht verlichte hen.
met uw heiligen in de eeuwigheid,
omdat Gij barmhartig zijt.

Gebed na de communie.

Uit onderstaande gebeden kan een keuze gemaakt worden.

1. Goede Vader, Gij hebt ons door uw sacrament troost en kracht geschonken. Uw brood is brood voor eeuwig leven en uw tafel nodigt ons uit tot eenheid met U en met elkaar. Wij bidden U: schenk aan N. die wij nu naar zijn / haar laatste rustplaats begeleiden, uw leven dat geen dood meer kent en uw vreugde voor altijd. Help ons in deze dagen van rouw en verdriet voor elkaar een steun te zijn, in de naam van Jezus Christus, onze Heer, die met U leeft in de eeuwen der eeuwen.
2. Heer, onze God, Gij hebt ons troost geschonken door uw levend woord. Gij hebt ons gesterkt met het brood van eeuwig leven. Schenk ons de kracht om samen verder te gaan en zegen N. die niet meer met ons meegaat. Geef dat wij elkaar weerzien in het huis waar Gij woont met uw Zoon en de heilige Geest, in de eeuwen der eeuwen.
3. God, wij danken U, want er is hoop voor de mens ook al is hij gestorven. Het overlijden van deze lieve mens kost pijn, maar toch leeft in ons de zekerheid dat in uw barmhartigheid zijn / haar leven en dood U ter harte gaan. Wij mogen geloven, dat hij / zij genade zal vinden in uw ogen, want U bent een goede God, die uw verbond met ons trouw blijft in Jezus Christus, uw Zoon en onze Heer, die met U en de heilige Geest leeft tot in eeuwigheid.
4. Gij, God, zijt de Stem die mensen tot leven roept. Gij hoort ons als wij bidden. Schenk licht en vrede aan N. Verlicht onze droefheid. Wees ons een steun in de rug, nu wij N. uitdragen en geef ons de kracht te blijven geloven in de opstanding van Jezus Christus, onze Heer.
5. In het gebroken brood van deze tafel, God met ons, herkennen wij het gebroken en met ons gedeelde leven van Jezus Messias, bondgenoot van mensen onderweg. Ook Hij is onze dood gestorven. Maar zo is Hij ons ook voorgegaan naar leven bij U. Laat Hem volheid van leven zijn voor N. en voor allen die, voorbij aan zelfbehoud, de weg van de vrede gaan tot waar Gij alle liefde zult voltooien die Gij ooit in ons hebt neergelegd. Wij vragen het U door Jezus Messias, uw Zoon en onze Heer.

Slotgebed

Gedicht of gedachte (eventueel)

Persoonlijk afscheid.

Op deze plaats kunnen familieleden op een persoonlijke manier afscheid nemen van hun overledene, hetzij door een dankwoord, hetzij door een gedicht o.i.d.

Absolute – Laatste afscheid.

De voorganger gaat bij de baar staan en de aanwezigen gaan, uit eerbied voor de overledene staan.

Uit onderstaande gebeden kan ene keuze gemaakt worden.

1. Familieleden, vrienden, buren en bekenden van de overledene; Gods woord heeft zojuist geklonken in ons midden: het kondigde ons de verrijzenis en het leven aan. En de eucharistie / woorddienst die wij hier mochten vieren, heeft ons eraan herinnerd dat Jezus Christus is gestorven, verrezen en ten hemel opgestegen voor alle mensen, dus ook voor deze dierbare overledene, wiens naam wij hier nog eenmaal noemen: ..... Samen gaan we nu het dode lichaam naar de laatste rustplaats begeleiden: met grote droefheid in ons hart. Maar we willen toch niet bedroefd zijn zoals mensen die Christus niet kennen. Onze droefheid gaat gepaard met hoop: wij mogen geloven dat onze overledene leeft, en ook wij zullen leven. Wij hopen elkaar in liefde weer te zien. Laten we dus sterk zijn bij dit afscheid.
In naam van ons allen wil ik nu eer bewijzen aan dit lichaam, waarin een gelovige en liefhebbende mens in ons midden heeft geleefd.

De voorganger besprenkelt en bewierookt nu de overledene. Er kan eventueel gezongen worden.

Laat ons nu gaan in vrede, om hem / haar, die wij dit uur voor het laatst in ons midden mochten hebben, weg te dragen en te begeleiden naar het graf / het crematorium. Wij geven hem / haar uit handen, maar we leggen hem / haar neer in de handen van de levende God. In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest.

2. Wij nemen nu afscheid van onze dierbare N., een afscheid dat toch geen afscheid voorgoed is. Wij geloven immers, dat Jezus Christus, door eens uit de dood te verrijzen, ook onze dood heeft overwonnen. In dit geloof hebben wij zojuist met elkaar gebeden. Dit geloof geeft ons de overtuiging, dat een mens, die door het doopsel met Jezus Christus is verbonden voortleeft, over de grenzen van de dood heen. Hoe dit eeuwig leven zal zijn weten wij niet, maar onze onzekerheid vindt bemoediging en troost in het woord van de heilige Schrift: 'Geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord wat God heeft bereid voor hen die Hem liefhebben.'
Wanneer wij nu dit stoffelijk lichaam naar zijn laatste rustplaats begeleiden doen we dat met droefheid in het hart. Ieder afscheid stemt ons treurig. Maar achter deze droefheid blijft toch de glans van de hoop schijnen: dat de liefde, sterker dan de dood, nooit sterven zal. Zijn / haar liefde voor ons en onze liefde voor hem / haar blijft bestaan. Eens zullen wij elkaar weervinden in de grote, eeuwige liefde van God.

We willen nu de laatste eer betonen aan dit lichaam, waarin een gelovige en liefhebbende mens in ons midden geleefd heeft. Het gewijde water herinnert ons aan

het doopsel dat hij / zij eens heeft ontvangen; met wierook eren wij dit lichaam waarin Gods levensadem en heilige Geest heeft gewoond.

De voorganger besprenkelt en bewierookt nu de overledene. Er kan eventueel gezongen worden.

God, onze Vader, uw liefde is met ons alle dagen van ons leven. Aan uw handen vertrouwen wij deze dierbare toe. Wij danken U voor het vele goede dat Gij door deze mens in ons midden hebt bewerkt en vragen U om eeuwig geluk voor hem / haar en om kracht en troost voor ons die achterblijven.

Laten we van hier gaan. N..wordt nu begeleid naar de plaats waar hij / zij aan Gods barmhartigheid wordt toevertrouwd. Troosten wij elkaar met de belofte van God dat Hij eens de tranen van alle gezichten zal afwissen. En vragen wij om zijn kracht en sterkte. In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest.

3. Om de laatste eer te brengen aan deze mens, om recht te doen aan zijn / haar leven en sterven, staan wij hier bij het lichaam dat ons van hem / haar is overgebleven. Wij houden onze ogen gericht op het kruis van Jezus Christus en wij spreken uit in tastend geloof dat dit niet het einde is, dat onze God een God van levenden is.

Meer dan dit lichaam is ons zijn / haar naam gebleven. Die naam N.... spreken wij hier uit met eerbied en genegenheid. En wij bidden: Heer God, herinner U zijn / haar naam die hij / zij van mensen heeft ontvangen en waarin hij / zij gekend wordt, ook al is hij / zij gestorven. Die naam, die Gij geschreven hebt in de palm van uw hand.

Ten teken van onze hoop dat God aan deze mens en aan ons allen een nieuw en onsterfelijk lichaam geven zal en om te getuigen van ons geloof in de verrijzenis, zegen en bewierook ik dit dode lichaam.

De voorganger besprenkelt en bewierookt nu de overledene. Er kan eventueel gezongen worden.

Laat ons nu gaan in vrede om N. die we dit uur voor het laatst in ons midden mochten hebben weg te dragen en te begeleiden naar het graf / het crematorium. We geven hem / haar uit handen, we leggen hem / haar neer in de handen van de levende God. In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest.

4. Heer onze God, U ziet ons hier bijeen rond het dode lichaam van N. U ziet hoe wij er omheen licht ontstoken hebben en hoe wij de kist met bloemen hebben getooid. Onze kaarsen en bloemen spreken dank uit. Dank voor het leven dat U aan hem / haar gegeven hebt. Onze kaarsen en bloemen spreken ook dank uit voor het goede dat hij / zij in dit leven gekend heeft en voor het geluk en de liefde die hij / zij ons heeft geschonken. Daarom willen wij U vragen hem / haar volledig in uw geluk te laten delen.

Wij willen een laatste eerbetoon brengen aan dit lichaam, waarin een gelovige en liefhebbende mens in ons midden heeft geleefd. Wij zegenen dit lichaam met water, een herinnering aan het doopsel. En wij eren dit lichaam met wierook, het lichaam dat een tempel is geweest van de heilige Geest, de goede en fijne Geest van Jezus Christus.

De voorganger besprenkelt en bewierookt nu de overledene. Er kan eventueel gezongen worden.

God onze Vader, uw liefde is met ons alle dagen van ons leven. Aan uw handen vertrouwen wij N. toe. Zie welwillend neer op ons die achterblijven. Laat ons troost vinden bij U en bij elkaar door Christus onze Heer.

Laten we nu gaan in vrede, elkaar troostend en wetend dat God hem / haar, maar ook ons nabij zal blijven. Hij zegene ons in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest.

5. Een mens wordt geboren en gaat op weg. Mensen zijn onderweg, de ene dag na de andere, een leven lang. Maar zij kunnen – over grenzen heen – ook aankomen, zegt Hij die ons ten leven riep. Een mensenleven, dagen en jaren gedeeld met velen, wij doen er vandaag met velen uitgeleide aan. Wij moeten loslaten en uit handen geven, maar wij mogen dit leven, N., ook aan toekomst toevertrouwen. Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde worden toegezegd aan allen die de weg van de vrede gaan.

Laat ons bidden: Schepper van licht en leven, blijf met ons meegaan als het avond wordt en leid ons door de nacht naar uw dag die dagen zal voorgoed. Laat wat Gij begonnen zijt tot voltooiing komen in N., wiens / wier naam geschreven staat in de palm van uw hand. Zegen met uw vrede alle leven dat ooit door U werd bezielde, uit aarde opgeheven en naar U toe geschapen, leven dat wij met eerbied omgeven en dankzeggend aan U toewijden.

De voorganger besprenkelt en bewierookt nu de overledene. Er kan eventueel gezongen worden.

Nieuwe hemel en aarde, toekomst wordt ons toegezegd. Laten we op weg gaan, het licht tegemoet van de dag, die dagen zal voorgoed. Laat ons nu gaan in vrede om N. die we dit uur voor het laatst in ons midden mochten hebben weg te dragen en te begeleiden naar het graf / het crematorium. We geven hem / haar uit handen, we leggen hem / haar neer in de handen van de levende God. In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest

LAATSTE AANBEVELING TEN AFSCHEID

Gedachteniskruisje

Libera me

(of een ander passend lied)

Libera me, Domine, de
morte aeterna, in die illa
tremenda: Quando caeli
movendi sunt et terra:
Dum veneris judicare
saeculum per ignem.
Requiem aeternam dona
eis Domine: et lux perpetua
luceat eis.
Kyrië eleison.
Christe eleison.
Kyrië eleison.

Bevrijd mij, Heer van de eeuwige
dood, op die laatste dag.
Als de hemel en de aarde
geschokt worden.
Als Gij de wereld door het vuur
zult komen oordelen.
Heer, geef hun de eeuwige rust;
en het eeuwig licht verlichte hen.

Heer, ontferm U over ons.
Christus, ontferm U over ons.
Heer, ontferm U over ons.

Gebed A.

Nu wij als gelovige mensen onze plicht vervullen
en dit menselijk lichaam gaan begraven / cremeren
willen wij met vertrouwen bidden
tot God, voor wie alles leeft,
dat Hij het lichaam van onze dierbare overledene,
dat wij in al zijn broosheid
- aan de aarde / het vuur toevertrouwen -,
in kracht doet opstaan,
en dat Hij zijn / haar ziel opneemt
in de kring van zijn heiligen en getrouwen.

Moge Gods oordeel over hem / haar barmhartig zijn :
moge Hij hem / haar uit de dood verlossen
en van zijn schulden ontslaan.
En moge hij / zij zó, - verzoend met zijn / haar Vader
en gedragen op de schouders van de goede Herder -
in het gezelschap van de eeuwige Koning
samen met Gods uitverkorenen voor altijd gelukkig zijn.

Bespreuking en bewieroking van het lichaam

Heer, wij keren ons tot U, gedenken onze dierbare N.
en wij bidden U:

Allen: Heer, neem hem/haar op in uw woning,
want wij hebben hem / haar lief.

Moge hij/zij voor altijd de vrede van uw rijk ervaren.

Allen: Heer, neem hem/haar op in uw woning,
want wij hebben hem / haar lief.

Moge Christus hem / haar opnemen samen met allen die ons zijn voorgegaan.

Allen: Heer, neem hem / haar op in uw woning,
want wij hebben hem / haar lief.

Moge hij / zij thans delen in het geluk van al uw vrienden.

Allen: Heer, neem hem / haar op in uw woning,
want wij hebben hem / haar lief.

Moge hij / zij uw aangezicht zien en de vreugde daarvan ontdekken.

Allen: Heer, neem hem / haar op in uw woning,
want wij hebben hem / haar lief.

Goede Vader, Gij zijt ons steeds goedgezind,
in uw handen bevelen wij de ziel van onze broeder / zuster N.
Wij hebben het vaste vertrouwen
dat hij / zij met Christus zal verrijzen op de jongste dag,
zoals allen, die in Christus zijn gestorven.
Luister dan Heer, welwillend naar ons gebed :
open voor uw dienaar(-ares) de poort van het paradijs
en laten wij die achter blijven
elkaar troosten met het geloof,
totdat wij allen Christus tegemoet gaan
en voor altijd met U en onze broeder / zuster verenigd zijn.
Door Christus onze Heer.

Allen : Amen.

Gebed B.

Om de laatste eer te brengen aan deze mens,
om recht te doen aan zijn / haar leven en sterven,
staan wij hier, rondom het dode lichaam
dat ons van hem / haar is overgebleven.
Wij houden onze ogen gericht
op het kruis van Jezus Christus,
en wij spreken uit, in tastend geloof,
dat dit het einde niet is,
dat onze God een God van levenden is.

Meer dan zijn / haar lichaam is ons de naam gebleven; (N.)
die naam spreken wij hier uit, met eerbied en genegenheid,
en wij bidden:
Heer God, herinner U zijn / haar naam,
die hij / zij van mensen heeft ontvangen
en waarin hij / zij gekend wordt, ook al is hij / zij gestorven,
die naam die Gij geschreven hebt in de palm van uw hand.

Ten teken van onze hoop
dat God aan deze mens, en aan ons allen,

een nieuw en onsterfelijk lichaam zal geven,
en om te getuigen van ons geloof in de verrijzenis,
zegen ik dit dode lichaam
in de naam van de vader en de zoon en de heilige geest.

Het lichaam wordt met water gezegend

Het lichaam wordt bewierookt.

Intussen wordt gezongen:

Niemand leeft voor zichzelf,
niemand sterft voor zichzelf.
Wij leven en sterven voor God onze Heer.
Aan Hem behoren wij toe.

Laat ons nu gaan in vrede
om hem / haar, die wij dit uur
voor het laatst in ons midden mochten hebben,
weg te dragen.
Wij geven hem / haar uit handen,
- wij leggen hem / haar neer in de aarde /
vertrouwen hem / haar toe aan het vuur -
in de handen van de levende God,
in de naam van de vader en de zoon en de heilige geest.

UITTOCHT

In Paradisum (of een ander passend lied)

In paradisum deducant te
angeli: in tuo adventu
suscipiant te martyres,
et perducant te in civitatem
sanctam, Jerusalem.
Chorus angelorum te
suscipat, et cum Lazaro
quondam paupere
aeternam habeas requiem.

Mogen de engelen u begeleiden
naar het Paradijs; mogen
bij aankomst de martelaren u
ontvangen en u geleiden naar
de heilige stad Jeruzalem.
Moge het koor der engelen
u ontvangen, en moge u samen
met de arme Lazarus van weleer
de eeuwige rust vinden.